

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Технологічний факультет

Кафедра годівлі, розведення тварин та збереження біорізноманіття

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

ФЕДОРОВА ІРИНА ОЛЕКСАНДРІВНА

УДК: 636.084.52:636.2(477.42)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ОРГАНІЗАЦІЯ ГОДІВЛІ МОЛОДНЯКУ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ В УМОВАХ
ПП «СЛОБОДИЩЕ» БЕРДИЧІВСЬКОГО РАЙОНУ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ
204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

Подається на здобуття освітнього ступеня бакалавр

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень.

Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на
відповідне джерело _____ Ірина ФЕДОРОВА

Керівник роботи:

Віталій МАМЧЕНКО

кандидат с.-г. наук, доцент

Житомир – 2024

**Висновок кафедри технологій виробництва, переробки та якості
продукції тваринництва**

за результатами попереднього захисту:

Протокол кафедри технологій виробництва, переробки та якості
продукції тваринництва № __ від «__» _____ 2024 р.

Завідувач кафедри технологій виробництва,
переробки та якості продукції тваринництва

Тетяна ВЕРБЕЛЬЧУК

«__» _____ 2024 р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти **Ірина Федорова** захистила кваліфікаційну
роботу з оцінкою:

сума балів за 100-бальною шкалою _____

за шкалою ECTS _____

за національною шкалою _____

Секретар ЕК

Тетяна ПОПАДЮК

(підпис)

АНОТАЦІЯ

Федорова І.О. Організація годівлі молодняку великої рогатої худоби в умовах ПП «Слободище» Бердичівського району Житомирської області. . – Кваліфікаційна робота на правах рукопису. Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва». – Поліський національний університет, Житомир, 2024. У кваліфікаційній роботі наведені дані стосовно організації годівлі молодняку великої рогатої худоби.

В умовах приватного підприємства застосовується комбінована система утримання молодняку великої рогатої худоби на відгодівлі: У зимовий період – технологія утримання молодняку із 6-місячного віку на прив'язі. Годівля тварин відбувається з кормових столів. У літній – безприв'язна технологія утримання у загонах чи на пасовищах. Структура раціону на силосній відгодівлі була наступною: грубі корми – 20, соковиті – 55, концентровані – 25%, що є допустимою нормою. Структура раціону на жомовій відгодівлі була наступною: грубі корми – 15, соковиті – 60, концентровані – 25%. Під час проведення досліджень найбільший середньодобовий приріст спостерігався у тварин, які були на силосній відгодівлі (900 г). За період відгодівлі їх жива маса зросла на 81 кг. Відгодівля на жомі показала, що у тварин середньодобовий приріст був на рівні 750 г. Абсолютний приріст за весь період склав 67,5 кг.

Ключові слова: молодняк на відгодівлі, раціон, динаміка живої маси, силос, жом.

ABSTRACT

Fedorova I.O. Organization of feeding of young cattle in the conditions of PP "Slobodishche" Berdychiv district, Zhytomyr region. . - Qualification work on manuscript rights. Qualification work for obtaining a bachelor's degree in specialty 204 "Technology of production and processing of animal husbandry products". – Polisskyi National University, Zhytomyr, 2024. The qualification paper contains data on the organization of feeding young cattle. In the conditions of a private enterprise, a combined system of keeping young cattle for fattening is used: In the winter period, the technology of keeping young cattle from 6 months of age on a leash. Animals are fed from feed tables. In the summer – undeterred keeping technology in paddocks or on pastures. The structure of the ration on silage feeding was as follows: roughage - 20%, juicy - 55%, concentrated - 25%, which is an acceptable norm. The structure of the ration in pulp feeding was as follows: roughage - 15%, juicy - 60%, concentrated - 25%. During the research, the largest average daily gain was observed in animals fed with silage (900 g). During the fattening period, their live weight increased by 81 kg. Feeding on pulp showed that the average daily gain of the animals was at the level of 750 g. The absolute gain for the entire period was 67.5 kg.

Key words: young animals for fattening, diet, dynamics of live mass, silage, pulp.

ЗМІСТ

Анотація	3
Вступ	5
РОЗДІЛ 1. ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ	
1.1. Основні аспекти відгодівлі молодняку великої рогатої худоби	7
РОЗДІЛ 2 МАТЕРІАЛ, МЕТОДИКА, МІСЦЕ ТА УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ	
2.1.1 Коротка характеристика господарства	
2.1.1 Характеристика тварин	12
2.1.2 Заготівля кормів і годівля тварин	13
2.2 Матеріал та методика проведення досліджень	15
РОЗДІЛ 3. РОЗРАХУНКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНА ЧАСТИНА	
3.1 Технологія виробництва продукції тваринництва	
3.1.1 Особливості годівлі та утримання молодняку великої рогатої худоби в мовах приватного підприємства	18
3.1.2.2 Динаміка живої маси тварин при використанні різних видів відгодівлі	21
Висновки	24
Пропозиції виробництву	25
Список використаної літератури	26

Вступ

Відгодівля великої рогатої худоби – це виробнича практика тваринництва, яка зменшує переміщення тварин, завдяки чому худоба швидше відгодовується [1].

Відгодівля великої рогатої худоби передбачає годівлю великої рогатої худоби м'ясного напрямку збалансованими білковими високоенергетичними кормами протягом приблизно 90 днів або більше в умовах обмеженого утримання для збільшення живої ваги [2].

Для ефективності відгодівлі потрібні достатні знання про те, як ефективно проводити відгодівлю великої рогатої худоби, тобто методи та способи відгодівлі великої рогатої худоби [3].

На фермах з відгодівлі великої рогатої худоби оптимізація техніко-економічних показників є обов'язковою для досягнення рентабельності [4,5].

Актуальність теми. Організація правильної відгодівлі молодняку на відгодівлі дозволяє у відносно короткі терміни отримати від тварин високі прирости живої маси та підвищити рівень рентабельності м'ясного скотарства.

Мета досліджень – проаналізувати організацію годівлі молодняку великої рогатої худоби на відгодівлі.

Об'єкт досліджень: молодняк великої рогатої худоби на відгодівлі.

Предметом досліджень були корми та добавки.

Матеріал досліджень: звіти господарства, продуктивність молодняку.

Завдання:

- аналіз оглядової частини;
- особливості утримання та типи годівлі молодняку у господарстві;
- динаміку живої маси;
- на основі результатів надати змістовні висновки та практичні пропозиції виробництву.

Кваліфікаційна робота викладена на 27 сторінках комп'ютерного тексту, містить 7 таблиць, 1 рисунок. Список використаної літератури включає 40 джерел.

Практичне значення роботи. Отримані результати мають практичні рекомендації та дозволять приватному підприємству підвищити продуктивність молодняку на відгодівлі.

Публікації за темою кваліфікаційної роботи:

1. Федорова І. Основні аспекти відгодівлі молодняку великої рогатої худоби. Проблеми виробництва і переробки продовольчої сировини та якості і безпечності харчових продуктів. Збірник матеріалів 6 міжнародної науково-практичної конференції 7 червня 2024 року. Житомир. С. 42-45.

2. Мамченко В.Ю., Федорова І.О, Царук Д.О. Коротка характеристика ПП «Слободище» Бердичівського району Житомирської області. Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва: науково-теоретичний збірник. Вид-во «Поліський національний університет», 2024. Вип. 18. С. 136.

Розділ 1. Огляд літератури

1.1. Основні аспекти відгодівлі молодняку великої рогатої худоби

Основний принцип у розведенні великої рогатої худоби полягає в тому, щоб тварини з сильною генетичною структурою та найшвидшим набором живої маси отримували максимальну користь від одиниці корму. Забезпечення високих показників відгодівлі економічно забезпечується також годівлею тварин належним об'ємом корму та у відповідні терміни. Важливу роль у виробництві яловичини відіграє складання раціонів і годівля тварин [5,6].

Продуктивність відгодівлі, кількість спожитого твариною корму на кожен кг приросту живої маси разом із добовим приростом живої маси показує успіх, який потрібно отримати від поголів'я [7].

Фактори, що впливають на продуктивність

Порода тварини. Якщо у свійських порід з низьким генетичним потенціалом добовий приріст живої маси становить близько 1 кг, то у культурних порід і кросів з високим генетичним потенціалом цей показник може зрости до 1,4-1,6 кг на добу. Однак при дуже хорошому догляді та годівлі у домашніх порід можна збільшити цей показник вище 1 кг [8,9].

Стать. Самці мають кращу відгодівлю, ніж самки.

Вік. Це найважливіший фактор, що впливає на продуктивність у розведенні великої рогатої худоби. Тварини, які підлягають відгодівлі, не повинні мати повний період росту. У культурних порід і кросів відгодівлю можна проводити до 1,5-річного віку, у домашніх порід — до 2,5-3 років. Цей вік не повинен перевищуватись і відгодівлю слід припинити [10,11].

Стан тіла. Стан показує розвиток тварини та стан вгодованості. Тварини, за якими добре доглядали та годували, мають гарну кісткову систему, але після цього слабшають, демонструють кращу відгодівлю.

Стан здоров'я. Тварини, які підлягають відгодівлі, перед відгодівлею повинні бути проліковані та щеплені від паразитарних захворювань [12].

Годівля великої рогатої худоби на відгодівлі. Кормові суміші готують, щоб задовольнити потреби як у виживанні, так і в частці продуктивності худоби. Теля на відгодівлі споживає сухої речовини приблизно 2,5% добової маси тіла. Наприклад, молодняк м'ясного напрямку живою масою 200 кг за добу має споживати 10 кг сухої речовини корму [13,14].

При складанні раціону тваринам необхідно визначити показники живої маси тварини, добові прирости живої маси і кінцеву живу масу і відповідно до них готувати кормові суміші. Енергетичні потреби м'ясної худоби залежать від віку. Залежно від енергетичного рівня раціону змінюється швидкість приросту живої маси тварин [15,16].

У молодих тварин в організмі більше води і білка, а жиру менше. Приріст живої маси до кінця відгодівлі відбувається у формі накопичення жиру. У цей період у раціонах тварин зменшується потреба в білках і зростає потреба в енергії. У вегетаційний період тваринам можна згодовувати продукт із зеленої кукурудзи та лучно-бобові суміші [17,18].

Ці зелені корми іноді можна давати разом із наявними сухими грубими кормами. У цьому контексті солома є одним із найбільш часто використовуваних грубих кормів. Проте не варто забувати, що серед грубих кормів найгіршою за якістю є солома. Кількість соломи, яку згодовують тваринам, змінюється залежно від енергетичного вмісту корму та інших джерел корму в раціоні [19].

Однак відоме практичне застосування полягає в тому, що тварини повинні завжди мати перед собою грубі корми. Жом цукрових буряків, який пропонується до споживання тваринам як сухий, так і вологий, є високоенергетичним кормом. Оскільки він бідний на наповнювач, його корисно давати тваринам з соломою [20].

У скотарстві також можна використовувати силос, причому молодняку слід давати якісний [21,22].

Якщо корми, що входять до групи концентрованих кормів (зернова крихта + жом або фабричні комбікорми), вони повинні складати 50-60% від

загальної кількості сухої речовини порівняно з грубими кормами в раціонах м'ясної худоби на ранніх термінах відгодівлі, то ця норма збільшується до 60- 70% в період пізньої відгодівлі та в кінці відгодівлі [23].

Інакше кажучи, теля на відгодівлі живою масою 100-150 кг на початку відгодівлі має отримувати 3-4 кг загальної потреби сухої речовини, а 300 кг живої – 6-7 кг маси в пізньому періоді відгодівлі від концентрованих кормів. Ця кількість може доходити до 10 кг в кінці відгодівлі на 500 кг живої маси.

Керівники господарств та фермери повинні брати до уваги тип продукції, якої потребують їхні цільові ринки, щоб встановити свої виробничі цілі: відлучені телята, телята віком до 12 місяців, молоді телята віком від 14 до 16 місяців [24,25].

Попереднє знання цілей дозволяє визначити цілі щодо ваги, середньодобового приросту, жирності, кольору м'яса тощо. Це допоможе їм визначитися з типом годівлі (сухий тип, напів сухий) та вологий тип годівлі.

Досягнення цих цілей вимагає хорошого огляду та глибокого розуміння поточних систем землеробства, які використовуються. На цьому етапі проведення практичного аудиту ферми допоможе визначити напрямки для покращення з технічної та економічної точки зору. Крім того, моделювання продуктивності, дозволене інструментами управління та вчення про ринкові дані (закупівельна ціна телят, продажна ціна молодих биків, вартість програми годівлі тощо) дозволить визначити норму прибутку [26].

Після цього можна створити спеціальну дієтичну програму, засновану на технічних і економічних оптимумах ферми. Ця програма повинна включати наступне: оптимізація тваринницьких ресурсів; наявні корми, комбікорми, мінеральні добавки, сировина та супутні продукти; врахування потенціалу росту тварин; потенціал, крива росту, оборот молодняку, цілі відгодівлі [27,28].

Усі ці цілі спрямовані на вибір найбільш найкращих з техніко-економічної точки зору даних. У зв'язку з специфікою кожною ферми та

можливостями за допомогою різних програм годівлі можна ввести в програмне забезпечення для економічної оптимізації. Потім це програмне забезпечення дозволить розрахувати необхідні харчові потреби, запропонувавши таким чином найбільш оптимальну програму годівлі [29,30].

Загальне знання поживної цінності кормів, які зберігаються на фермі (фуражів, сировини) і розгляд цільових показників виробництва допоможе визначити, якою мірою ці ресурси можна використовувати в раціоні, а також найбільше використовувати відповідні кормові добавки. Ці кормові добавки допоможуть компенсувати виявлені недоліки та обмеження раціону щодо енергетичних профілів, азоту та волокнистих мінералів основного раціону [31, 32].

Під час розробки раціону врахування певних критеріїв сприятиме точнішому управлінню відповідними фазами відгодівлі: адаптація/початок/зростання/завершення. Інша перевага таких запобіжних заходів полягає в тому, що розлади травлення, які, ймовірно, виникнуть на цьому етапі, будуть більш контрольованими [33,34].

Невідповідна програма годівлі може призвести до недостатньої продуктивності та розладів травлення (ацидоз, ентеротоксемія), часто з тяжкими наслідками: неефективне використання раціонів, нижчий добовий приріст ваги м'ясної худоби, зниження продуктивності, кульгавість, смерть [35].

Крім того, введення розчинів добавок у раціон може підвищити переваги поживних речовин, щоб можна було припустити, що вони повністю реалізують свій потенціал. З цією метою деякі добавки можуть гарантувати надійну оптимізацію росту молодих телят. Механізм дії цих розчинів полягає в орієнтації рубцевого бродіння з утворенням пропіонової кислоти; пропіонова кислота сприятливо впливає на ріст м'язів. Оскільки вона також сприяє зменшенню викидів метану, ці рішення також обмежують витрати енергії [36,37, 38].

Остаточне порівняння між раціоном, який фактично буде згодовано, та їхнім подальшим збільшенням живої маси забезпечить точну техніко-економічну оцінку нещодавно впровадженої програми. Ця оцінка допоможе визначити області для покращення умов вирощування та відповідних методів годівлі [39].

РОЗДІЛ 2 МАТЕРІАЛ, МЕТОДИКА, МІСЦЕ ТА УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ

2.1.1 Коротка характеристика господарства

Приватне підприємство «Слободище» розташоване у селищі Слободище Бердичівського району. Воно засноване в 2006 році.

Загальний земельний фонд – 1525 га.

У таблиці 2.1.1.1 наведена структура земельних угідь приватного підприємства.

Таблиця 2.1. 1.1

Структура земельних угідь

Види земель	га	Структура, %
Загальна земель площа	1525	100
З них сільськогосподарських угідь	1525	100
В тому числі: рілля	1125	73,7
сінокоси	150	9,8
пасовища	250	16,5

Як свідчать отримані дані основну частину земельних угідь замає рілля – 1125, сінокоси – 150, пасовища – 250 га.

2.1.2 Характеристика тварин

Станом на початок 2024 року у приватному підприємстві утримувалося 700 голів великої рогатої худоби, з них – 335 дійних.

Стосовно породного складу у господарстві займаються розведенням голштинської, української чорно-рябою молочною та джерсейською породами. У середньому по стаду надої складають близько – 6000 кг молока, із вмістом жиру до 3,9%.

На території господарства розташовані 4 відділи: 1– виробництва молока, 2–телята молочного періоду, 3–вирощування телиць, 4 – відгодівлі молодняка.

У господарстві використовують цілорічно стійлове утримання корів при безприв'язному утриманні з відпочинком корів у боксах.

Телята утримуються в індивідуальних клітках, які розміщуються у декілька рядів. Основним кормом для телят у перші 10 діб після народження є молозиво. Потім поступово переводять на випоювання молоком (до 6 літрів на голову на добу). З 7 доби до складу раціонів телят починають включати у невеликій кількості комбікорм (передстартовий).

При настанні 21 денного віку телятам дають спеціальну кормосуміш (сіно, кукурудза, соєва макуха).

Годівлю тварин здійснюють з кормових столів. Підготовка і роздача кормів здійснюється за допомогою мобільного кормороздавача.

Тварини мають вільний доступ до води (напувалки з підігрівом).

Гній з тваринницьких ферм видаляється за допомогою дельта скреперу, після чого вивозиться на поля у спеціальні гноєсховища [40].

У таблиці 2.1.2.2 наведена характеристика галузі скотарства.

Характеристика галузі скотарства

Показники, голів	Роки		
	2021	2022	2023
Загальна кількість голів	623	665	700
З них дійних корів, голів	289	299	335
Середньорічний надій на корову у кг	5700	5900	5990
Середньодобовий приріст ремонтного молодняка ВРХ, г	650	620	640
вміст жиру в молоці, %	3,8	3,7	3,8
Середньодобовий приріст на відгодівлі, г	800	810	800
Вихід телят на 100 голів корів	90	89	90

Як видно з даної таблиці галузь скотарства у господарстві зазнала суттєвих змін. У порівнянні з 2021 роком галузь скотарства поступово збільшується. На кінець 2023 року загальна кількість голів великої рогатої худоби – 700 голів, з них дійних корів – 335 голів.

Середньорічний надій на корову становить близько 6000 кг, із вмістом жиру – 3,8%.

Середньодобові прирости ремонтного молодняка – 640, а молодняка на відгодівлі – 800 грамів.

2.1.3 Заготівля кормів і годівля тварин

При аналізі було встановлено, що господарські раціони не у повній мірі покривають потреби молодняку у всіх поживних речовинах. Частину кормів приватне підприємство закуповує, так як має невелику кількість власних площ.

У таблиці 2.1.3.1 наведена структура посівних площ.

Таблиця 2.1.3.1

Структура посівних площ

Культури	Роки	
	2022	2023
Зернобобові і зернові, всього	1000	100
В т.ч. Пшениця озима	250	220
Озиме жито	175	185
Ячмінь	171	155
Овес	100	105
Однорічні трави	100	100
Багаторічні трави	151	152
у т.ч. на сіно	53	52

2.2. Матеріал та методика проведення досліджень

Експериментальну частину роботи проводили у 2024 році в умовах ПП «Слободище» Бердичівського району Житомирської області.

Основною метою в даній дипломній роботі було:

- проаналізувати організацію годівлі молодняку великої рогатої худоби на відгодівлі.

Основними завданнями в роботі є:

- аналіз оглядової частини;
- особливості утримання та типи годівлі молодняка у господарстві;
- динаміку живої маси;
- на основі результатів надати змістовні висновки та практичні рекомендації виробництву.

Об'єкт досліджень: молодняк великої рогатої худоби на відгодівлі.

Предметом досліджень були корми та добавки.

При виконанні роботи були використані наступні методи досліджень:

- *аналітичні* (огляд літератури).
- *зоотехнічні* (аналіз годівлі, продуктивності);
- *розрахункові* (аналіз годівлі корів за допомогою програми

Ration.

Для виконання завдань в роботі провели науково-господарський дослід. З цією метою було сформовано дві групи бичків на відгодівлі методом груп-аналогів живою масою 195-200 кг (таблиця 2.2.1).

Таблиця 2.2.1

Схема проведення досліджень

Групи тварин	Періоди досліді	
	Підготовчий (15 днів)	Обліковий (90 днів)
1-контрольна	Основний раціон (ОР)	Відгодівля на силосі
2 – дослідна	Основний раціон (ОР)	Відгодівля на жомі

Перша контрольна група тварин знаходилась на відгодівлі на силосі, друга - на жомовій відгодівлі.

У підготовчий період, який тривав 15 діб умови годівлі були однаковими для двох груп тварин. В зрівняльний період раціон годівлі тварин був однаковим, а в основний період тварини контрольної групи отримували відгодівлю на силосі, а тварини 2 дослідної групи на жомі.

Відгодівлю тварин починали з листопада місяця. Тривалість 90 діб.

РОЗДІЛ 3. РОЗРАХУНКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНА ЧАСТИНА

3.1 Технологія виробництва продукції тваринництва

3.1.1 Особливості годівлі та утримання молодняку великої рогатої худоби в мовах приватного підприємства

В умовах приватного підприємства застосовується комбінована система утримання молодняку: У зимовий період – технологія утримання молодняку із 6-місячного віку на прив'язі. Тварин знаходяться на прив'язі у стійлах з годівницями, напувалками.

Годівля тварин відбувається з кормових столів.

У літній – безприв'язна технологія утримання у загонах. Корми роздають спеціальною технікою з вільним доступом тварин до води.

В таблиці 3.1.1.1 наведений раціон годівлі молодняку при відгодівлі на силосі.

Структура раціону на силосній відгодівлі була наступною: грубі корми – 20, соковиті – 55, концентровані – 25%, що є допустимою нормою.

Раціон був збалансований за більшістю показників поживності, окрім обмінної енергії та вуглекислого марганцю. В надлишку у раціоні було залізо, сира клітковина, каротин, вітаміни Д та Е.

Таблиця 3.1.1.1

**Раціон для молодняку великої рогатої худоби на силосній відгодівлі Жива
маса – 200 кг, середньодобові прирости – 750-800 г**

Корми і поживні речовини	Кількість, кг	Вміст кормів в %
Сіно/лучне злакове	1,52	18
Солома/конюшини	0,33	2
Силос/кукурудзяний	9,68	45
Буряки кормові	3,07	10
Дерть вівса+пшениці	0,38	10
Макуха соняшникова	0,6	15
Вуглекислий цинк, г	0,06315	-
Вуглекислий кобальт, г	0,00598	-
Вуглекисла мідь, г	0,01658	-
Міститься в раціоні:		
Кормових одиниць	4,3	4,3
Обмінної енергії, МДж	45,7	39,9
Сухої речовини, кг	4,6	4,9
Сирого протеїну, г	732	702
Перетравного протеїну, г	510	486
Сирий жир, г	211	201
Сирої клітковини, г	644	879
Крохмаль, г	552	502
Цукор, г	414	404
Кальцій, г	23	31
Фосфор, г	13	15
Залізо, мг	276	528
Марганцю, мг	230	156
Мідь, мг	39	39
Цинк, мг	207	199
Кобальт, мг	2,7	3,6
Каротин, мг	78	146
Вітамін Д, МО	3,9	5,8
Вітамін Е, мг	101	275

У таблиці 3.1.1.2 раціон молодняку при відгодівлі на жомі.

Таблиця 3.1.1.2

**Раціон для молодняка великої рогатої худоби на жомовій відгодівлі Жива
маса – 200 кг, середньодобові прирости – 750-800 г**

Корми і поживні речовини	Кількість, кг	Вміст кормів в %
Сіно/лучне злакове	1,10	13
Солома/конюшини	0,33	2
Силос/кукурудзяний	4,3	20
Дерть вівса+пшениці	0,46	12
Макуха соняшникова	0,55	13
Жом/свіжий	14,3	40
Вуглекислий цинк, г	0,09399	-
Вуглекислий кобальт, г	0,00645	-
Вуглекисла мідь, г	0,01697	-
Міститься в раціоні:		
Кормових одиниць	4,3	4,3
Обмінної енергії, МДж	45,7	37,5
Сухої речовини, кг	4,6	4,8
Сирого протеїну, г	732	608
Перетравного протеїну, г	510	375
Сирий жир, г	211	125
Сирої клітковини, г	644	872
Крохмаль, г	552	425
Цукор, г	414	215
Кальцій, г	23	32
Фосфор, г	13	12
Залізо, мг	276	720
Марганцю, мг	230	250
Мідь, мг	39	41
Цинк, мг	207	198
Кобальт, мг	2,7	3,9
Каротин, мг	78	112
Вітамін Д, МО	3,9	4,1
Вітамін Е, мг	101	270

Структура раціону на жомовій відгодівлі була наступною: грубі корми – 15, соковиті – 60, концентровані – 25%. При відгодівлі тварин на жомі рекомендують для балансування вуглеводного живлення вводити до складу раціонів кормову патоку у кількості від 5 до 7%.

В раціоні відмічався дефіцит обмінної енергії, сирого, перетравного протеїну, сирого жиру, крохмалю, цукру. В надлишку у раціоні було залізо, сира клітковина, каротин, вітаміни Д та Е.

3.1.2.2 Динаміка живої маси тварин при використанні різних видів відгодівлі

В даному розділі приведені експериментальні дані динаміки живої маси молодняку великої рогатої худоби при використанні різних видів відгодівлі.

Нами під час виконання досліджень була проаналізована жива маса молодняку за період – 90 діб (таблиця 3.1.2.2.1)

Таблиця 3.1.2.2.1

Динаміка живої маси тварин

Відгодівля на силосі	Відгодівля на жомі
Жива маса на початку відгодівлі – 200 кг	Жива маса на початку відгодівлі - 200 кг
В кінці відгодівлі 281 кг	В кінці відгодівлі 267,5 кг
Середньодобовий приріст - 900 г	Середньодобовий приріст – 750 г
Всього за період відгодівлі – 81 кг	Всього за період відгодівлі - 67,5 кг

Як видно з даної таблиці під час проведення досліджень найвищій середньодобовий приріст спостерігався у тварин, які були на силосній відгодівлі (900 г). За період відгодівлі їх жива маса зросла на 81 кг.

Відгодівля на жомі показала, що у тварин середньодобовий приріст був на рівні 750 г. Абсолютний приріст за весь період склав 67,5 кг (рис.1).

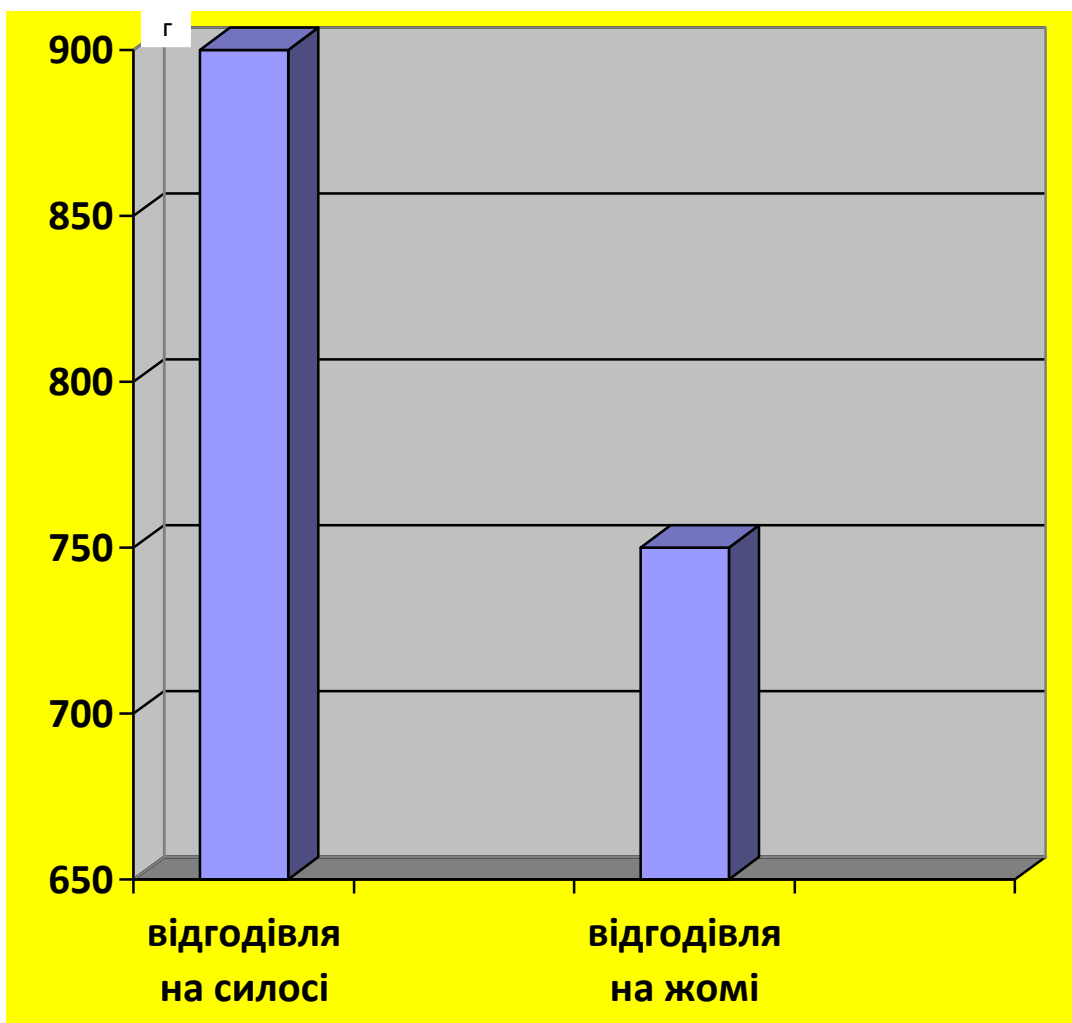

Рис. 1 Динаміка живої маси тварин при використанні різних видів відгодівлі

Годівля в умовах ферми це складна система, яка складається декількох основних компонентів: 1) розрахунок раціону; 2) приготування раціону у міксері; 3) роздача на кормові столи; 4) споживання молодняком та підгортання корму.

Висновки

1. Приватне підприємство «Слободище» розташоване у селищі Слободище Бердичівського району.
2. У порівнянні з 2021 роком галузь скотарства поступово збільшується. На кінець 2023 року загальна кількість голів великої рогатої худоби – 700 голів, з них дійних корів – 335 голів.
3. Середньорічний надій на корову становить близько 6000 кг, із вмістом жиру – 3,8%. Середньодобові прирости ремонтного молодняка – 640, а молодняка на відгодівлі – 800 грамів.
4. В умовах приватного підприємства застосовується комбінована система утримання молодняка великої рогатої худоби на відгодівлі: У зимовий період – технологія утримання молодняка із 6-місячного віку на прив'язі. Годівля тварин відбувається з кормових столів. У літній – безприв'язна технологія утримання у спеціальних загонах.
5. Структура раціону на силосній відгодівлі була наступною: грубі корми – 20, соковиті – 55, концентровані – 25%, що є допустимою нормою.
6. Структура раціону на жомовій відгодівлі була наступною: грубі корми – 15, соковиті – 60, концентровані – 25%.
7. Під час проведення досліджень найбільший середньодобовий приріст спостерігався у тварин, які були на силосній відгодівлі (900 г). За період відгодівлі їх жива маса зросла на 81 кг. Відгодівля на жомі показала, що у тварин середньодобовий приріст був на рівні 750 г. Абсолютний приріст за весь період склав 67,5 кг.

Пропозиції виробництву

При організації годівлі в умовах приватного підприємства рекомендуємо використовувати силосний тип відгодівлі. Він забезпечує тварин майже всіма поживними речовинами та дозволяє в коротші строки провести відгодівлю молодняку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Чигринов Є.І., Прудников В.Г., Муравйов Л.Ф. Використання позаремонтних телиць молочних і комбінованих порід для виробництва яловичини по технології м'ясного скотарства. Х.: ІТ УААН, 1998. 42 с.
2. Доротюк Е.М., Прудніков В.Г., Іванущенко В.П., Шкурін Г.Т. Важливий резерв збільшення виробництва яловичини //Сільськ. вісн. Кіровоградщини. 1997. №1-2. С.10-13.
3. Шевченко М. Формування м'ясних якостей чорно-рябої худоби в різних умовах годівлі //Тваринництво України. 1997. №11. С. 9-10.
4. Довідник технолога по виробництву яловичини. /В.М. Кандиба, В.П. Міненко, В.С. Лінник та ін. К.: Урожай, 1982. С. 14-15.
5. Буркат В.П. Концептуальні підходи до формування галузі м'ясного скотарства. //Тваринництво України. 1997. №4. С. 9-11.
6. Вінничук Д.Т. М'ясне скотарство: аспекти галузі //Тваринництво України. 1997. №4. С. 15.
7. Доротюк Е.М., Прудніков В.Г., Гуменний В.Д., Хайгаєв І.А. Формування “ринку” м'ясних порід великої рогатої худоби в Україні і методи його раціонального використання //Вісник: Проблеми зооінженерії та вет. мед-ни: Зб. наук. праць ХЗВІ. Харків. 1998. Вип. 4 (1). С. 3-5.
8. Доротюк Е.М. Раціональне використання генофонду м'ясних порід в Україні //Молочне і м'ясне скотарство: Міжвід. темат. наук. зб. К.: Урожай, 1995. Вип. 87. С. 77-78.
9. Прудніков В.Г. Шляхи інтенсифікації виробництва яловичини. Х.: РВП «Оригінал», 1997. 190 с.
10. Шалева О. М. Господарсько – біологічні особливості корів української чорно – рябої молочної породи різних виробничих типів в умовах Прикарпаття: Автореф.дис. канд..с.-г. наук. Львів, 2002.
11. Кецелашвілі Д.В. Технологія м'яса і м'ясних продуктів. // Навчальний посібник. 2004. 312 с.

12. Інструкція про порядок проведення оцінки якості м'ясо-молочних продуктів Затверджена Наказом Міністерства аграрної політики України 25.04.2006 N 213. 34. Закон України «Про безпечність та якість харчових продуктів» [Електронний ресурс]. Режим доступа: <http://www.ecolabel.org.ua/slovnuk/261-s.html>.

13. Агафонов Б.А. Організаційно-методичні основи селекції молочної худоби. Сучасні методи селекційно-племінної роботи в молочному скотарстві. Респ. між. тем. наук. зб. К.: Асоціація „Україна”. 1992. С. 7-9.

14. Антонечко В.І. Оцінка бугаїв за якістю потомства в умовах створюваних нових порід. Розведення та штучне осіменіння великої рогатої худоби. / Між. наук. зб. №2. Кн.: Урожай. 1994. С. 23-26.

15. Буркат В.П. та ін.. Програми селекції порід. Розведення і генетика тварин. / Між від. темат. наук. зб. К.: Аграрна наука. 2003. №37. С. 16-21.

16. Дубін А. Селекційні методи підвищення продуктивності молочної худоби //Тваринництво України. 1997. №3. С. 13-15.

17. Зубець М.В., Сірацький Й.З. і ін. Вирощування ремонтних телиць. К.: Урожай, 1993. 136 с.

18. Зубрич О. Вирощування ремонтних телиць за різних рівнів годівлі // Тваринництво України. 2006. № 2. С. 9-10.

19. Салій І.І. Перспективи створення стад великої рогатої худоби інтенсивного молочного типу з використанням голштинів. Розведення і генетика тварин. / Міжвід. темат. наук. збір. К.: Аграрна наука. 1999. № 31-32. С. 216-217.

20. Хмельничий Л.М., Вербич І.В., Грищук В.Г., Кузьмич П.Г. Ефективність схрещування чорно-рябих корів з голштинськими плідниками. К.:Урожай, 1994. Вип. 84. С. 49-56.

21. Вдовиченко Ю. Інтенсивність росту та м'ясна продуктивність південної м'ясної породи худоби. // Тваринництво України. 2014. №8/9. С. 26-30.

22. Вишневський Л. Моніторинг племінної бази спеціалізованого м'ясного скотарства. // Тваринництво України. 2014. № 8-9. С. 2-6.
23. Достоевський П. П. Особливості повноцінної годівлі худоби м'ясних порід (ВРХ). // Здоров'я тварин та ліки. 2013. № 6. С. 16.
24. Ібатуллін І.І. Годівля сільськогосподарських тварин. В.: Нова Книга, 2007. 616 с.
25. Калетнік Г.М. Основи перспективних технологій виробництва продукції тваринництва. Вінниця: Енозіс, 2007. 584 с.
26. Калинка А. М'ясна продуктивність молодняку великої рогатої худоби за середнього рівня годівлі // Тваринництво України. 2004. № 6. С. 29-30.
27. Калинка В. Ефективність інтенсивного вирощування бичків на раціонах із різним вмістом концентратів // Тваринництво України. 2004. № 12. С. 19-20.
28. Крук О. М'ясність телят української чорно-рябої молочної породи різного віку. // Тваринництво України. 2015. № 5. С. 26-30.
29. Мельник Ю.Ф. Формування м'ясної продуктивності у тварин різних порід великої рогатої худоби, яких розводять в Україні : монографія / Ю. Ф. Мельник, Й. З. Сірацький, Є. І.Федорович та ін. // Корсунь – Шевченківський. 2010. С. 392.
30. Підпала Т. Інтенсивна відгодівля бугайців молочних порід // Тваринництво України. 2014. № 12. С. 1-6.
31. Повозніков М.Г. М'ясна продуктивність великої рогатої худоби різних генотипів. Кам'янець – Подільський: Абетка, 2002. 44 с.
32. Польовий Л. Яловичина від надремонтних теличок. // Тваринництво України. 2016. № 9-10. С. 18-23.
33. Савчук О. Динаміка росту та розвитку молодняку великої рогатої худоби різних порід // Тваринництво України. 2003. №7. С. 12-14.
34. Спека С. М'ясне скотарство в Україні – перспективна галузь // Тваринництво України. 2003. № 9. С. 13-15.

35. Теоретичні основи формування м'ясної продуктивності великої рогатої худоби в онтогенезі і обґрунтування породних технологій інтенсивного виробництва яловичини в Україні : монографія / М.В. Зубець, Г.О. Богданов, В.М. Кандиба и др. Х.: Золоті сторінки, 2006. 388 с.

36. Тимченко Л. Спеціалізоване м'ясне скотарство і якісне харчування. // Тваринництво України. 2015. № 6. С. 8-11.

37. Шуст О. А. Стан і тенденції розвитку ринку м'яса в Україні / О. А. Шуст // Вісник аграрної науки. 2011. № 5. С. 68-70.

38. Яремчук О. Відгодівля надремонтних бичків української червоно – рябої молочної породи за різних способів утримання // Тваринництво України. 2011. № 3. С. 44-46.

39. Федорова І. Основні аспекти відгодівлі молодняку великої рогатої худоби. Проблеми виробництва і переробки продовольчої сировини та якість і безпечність харчових продуктів. Збірник матеріалів 6 міжнародної науково-практичної конференції 7 червня 2024 року. Житомир. С. 42-45.

40. Мамченко В.Ю., Федорова І.О, Царук Д.О. Коротка характеристика ПП «Слободище» Бердичівського району Житомирської області. Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва: науково-теоретичний збірник. Вид-во «Поліський національний університет», 2024. Вип. 18. С. 136.